



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

14 травня 2019 р.

Київ

№ 330-р

Про визнання підтримки суб'єкта господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону

За результатами розгляду повідомлення про державну допомогу, надісланого листами Міністерства енергетики та вугільної промисловості України (далі – Міненерговугілля) № 04/14-6021 від 26.07.2018 (вх. № 466-ПДД від 27.07.2018, № 508-ПДД від 30.07.2018, № 556-ПДД від 02.08.2018) та № 07/14-7546 від 13.09.2018 (вх. № 6-01/11040 від 14.09.2018) розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 14.11.2018 № 05/264-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/50-18-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції.

Антимонопольний комітет України, розглянувши матеріали справи про державну допомогу № 500-26.15/50-18-ДД та подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги про попередні результати розгляду справи від 19.04.2019 № 500-26.15/50-18-ДД/167-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) Листом № 04/14 6021 від 26.07.2018 (вх. № 466-ПДД від 27.07.2018, № 508-ПДД від 30.07.2018, № 556-ПДД від 02.08.2018) Міненерговугілля відповідно до пункту 2 розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про чинну державну допомогу (далі – Повідомлення-1).
- (2) Антимонопольним комітетом України листом № 500-29/05-10334 від 13.08.2018 було залишено Повідомлення-1 без руху і надано тридцятиденний строк для усунення недоліків та надання додаткової інформації.
- (3) Листом № 07/14-7546 від 13.09.2018 (вх. № 6-01/11040 від 14.09.2018) Міненерговугілля надіслано повідомлення про нову державну допомогу та надано додаткову інформацію (далі – Повідомлення-2).
- (4) За результатами розгляду Повідомлення-1 та Повідомлення-2, розпорядженням державного уповноваженого від 14.11.2018 № 05/264-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/50-18-ДД.

1. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

(5) Міністерство енергетики та вугільної промисловості України.

2.2. Отримувач підтримки

(6) Державні вугледобувні підприємства

2.3. Мета (ціль) підтримки

(7) Метою (ціллю) підтримки є:
- сприяння окремим видам господарської діяльності.

2.4. Очікуваний результат

(8) Збереження життя та здоров'я шахтарів.

(9) Профілактика та попередження аварій та аварійних ситуацій.

(10) Зниження рівня виробничого травматизму та травматизму зі смертельними наслідками, рівня професійної захворюваності шахтарів.

2.5. Форма підтримки

(11) Видатки одержувачів бюджетних коштів здійснюються за кодом економічної класифікації видатків за бюджетною програмою КПКВК 1101160 «Заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах» КЕКВ 2610 «Субсидії та поточні трансферти підприємства (установам, організаціям)».

2.6. ОБСЯГ ПІДТРИМКИ

(12) Загальний обсяг підтримки – 100 000 000 грн на 2018 рік.

2.7. Підстава для надання підтримки

(13) Бюджетна програма КПКВК 1101160 «Заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах».

2.8. Тривалість підтримки

(14) З 2002 року.

2. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ПРОГРАМИ

(15) Відповідно до статті 32 Гірничого Закону України власник (керівник) гірничого підприємства забезпечує проведення гірничих робіт та охорону праці відповідно до вимог законів України, інших нормативно-правових актів, а також правил безпеки, правил технічної експлуатації, єдиних правил безпеки при підричних роботах.

- (16) Статтею 38 Гірничого Закону України встановлено, що власник (керівник) гірничого підприємства зобов'язаний забезпечувати:
- експлуатацію підприємства відповідно до його проекту та нормативно-технічних документів;
 - проведення гірничих робіт на сучасній науково-технічній основі;
 - протиаварійний захист гірничого підприємства, передбачений його проектом;
 - прийняття працівників на роботу та проходження ними попереднього медичного огляду з метою встановлення фізичної та психофізіологічної придатності до виконання даної роботи;
 - безпеку гірничих робіт, охорону праці та довкілля, додержання встановлених нормативів у сфері проведення гірничих робіт, правил безпеки, правил технічної експлуатації та єдиних правил безпеки при підричних роботах;
 - професійну підготовку та перепідготовку працівників;
 - медичне та санітарно-побутове обслуговування працівників гірничих підприємств, а працівників, зайнятих на роботах із шкідливими умовами праці, - спеціальним одягом, взуттям, засобами індивідуального захисту.
- (17) З метою зниження рівня аварійності з тяжкими наслідками, виробничого травматизму на вугледобувних підприємствах та професійної захворюваності шахтарів державна допомога вугледобувним державним підприємствам надається відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2002 рік» (за кодом 1102120 «Охорона праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах») з 2002 року.
- (18) Програма підвищення безпеки праці на вугледобувних та шахтобудівних підприємствах, яка була затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2006 року № 374 (далі – Програма) діяла з 2006 року. Термін дії її було продовжено на 2011-2015 роки із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 18 травня 2011 року № 521.
- (19) Витрати на виконання завдань Програми здійснювалися за рахунок коштів від реалізації вугільної продукції та коштів державного бюджету.
- (20) За рахунок коштів, отриманих з державного бюджету у 2006-2009, 2011-2014 роках, працівники вугільних шахт забезпечувалися засобами колективного та індивідуального захисту, що поліпшило умови праці гірників та дозволило зменшити кількість випадків загального та смертельного травматизму і професійних захворювань в порівнянні з попередніми роками майже в два рази.
- (21) З 2015 по 2016 рік бюджетне фінансування вугледобувних підприємств було відсутнє.
- (22) За інформацією Міненерговугілля через скрутний стан вугледобувних підприємств та не в змозі в повному обсязі забезпечувати фінансування заходів із створення безпечних та безаварійних умов праці шахтарів за рахунок власних коштів вугледобувні державні підприємства потребують постійної державної підтримки.
- (23) Відповідно до звітів наданих вугледобувними підприємствами у 2017 році сталося 419 нещасних випадків загального виробничого травматизму, у тому числі 18 випадків із смертельними наслідками. У порівнянні з 2016 роком загальний травматизм зменшився на 64 випадки (- 13,3 %), проте смертельний травматизм збільшився на 6 випадків. Збільшення смертельного травматизму відбулося з причини виникнення надзвичайної ситуації, що сталася 02 березня 2017 року у с. Глухів Сокальського

району Львівської області на відокремленому підрозділі «Шахта «Степова» державного підприємства «Львіввугілля».

- (24) Разом з тим за 2017 рік зареєстровано 712 випадків профзахворюваності, що на 41%, або на 291 випадок більше, ніж за аналогічний період минулого року (421 випадок).
- (25) Рівень забезпеченості засобами індивідуального та колективного захисту працівників державних вугледобувних підприємств за 2017 рік становить:
- 50% ізолюючими саморятівниками;
 - 13,4% головними акумуляторними світильниками;
 - 21,7% спецодягом;
 - 35% чоботами;
 - 24,8% респіраторами протипиловими;
 - 61,2 % фільтрами до протипилових респіраторів.
- (26) Придбання засобів індивідуального захисту державними вугледобувними підприємствами упродовж 2017 року здійснюється, як за рахунок власних коштів, так і за кошти державного бюджету.
- (27) Залучення коштів державного бюджету для поліпшення стану охорони праці та промислової безпеки обумовлено фінансовою незбалансованістю державних вугледобувних підприємств та їх неспроможністю забезпечити за рахунок власних коштів безпечну роботу працівників.

3. ІНФОРМАЦІЯ, ОТРИМАНА В ПРОЦЕСІ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (28) Державна допомога за бюджетною програмою КПКВК 1101160 «Заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах» надається Міністерству енергетики та вугільної промисловості України на підставі статті 19 Закону України «Про охорону праці», якою передбачено фінансування профілактичних заходів з охорони праці, виконання загальнодержавної, галузевих та регіональних програм поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, інших державних програм, спрямованих на запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням, передбачається, поряд з іншими джерелами фінансування, визначеними законодавством, у державному і місцевих бюджетах, Закону України «Про державний бюджет України», постанови Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 року № 398 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах» (зі змінами).
- (29) Відповідно до абзацу другого пункту 2 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 398 одержувачами бюджетних коштів є вугледобувні підприємства державної форми власності або господарські товариства з видобутку вугілля, 100 відсотків акцій яких належать державі.
- (30) Основним завданням отримання державної допомоги є забезпечення працівників вугледобувних підприємств засобами колективного та індивідуального захисту, збереження життя та здоров'я шахтарів, профілактика та попередження аварій та аварійних ситуацій, зниження рівня виробничого травматизму та травматизму зі

смертельними наслідками, рівня професійної захворюваності шахтарів. Державна допомога не обмежена певним строком.

- (31) Наразі, з метою зниження рівня аварійності з тяжкими наслідками, виробничого травматизму на вугледобувних підприємствах та професійної захворюваності шахтарів державна допомога вугледобувним державним підприємствам надається відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2002 рік» (за кодом 1102120 Охорона праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах) з 2002 року.
- (32) Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 29.03.2006 року № 374 з 2006 року у Міністерстві енергетики та вугільної промисловості України діяла Програма підвищення безпеки праці на вугледобувних та шахтобудівних підприємствах, яка була затверджена вищезазначеною постановою. Термін дії її було продовжено на 2011-2015 роки із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 18.05.2011 року № 521.
- (33) Завдяки коштам, отриманим з державного бюджету у 2006-2009, 201-2014 роках, працівники вугільних шахт забезпечувалися засобами колективного та індивідуального захисту, що поліпшило умови праці гірників та дозволило зменшити кількість випадків загального та смертельного травматизму і професійних захворювань в порівнянні з попередніми роками майже в два рази.
- (34) Але через зношеність та закінчення термінів дії засобів індивідуального та колективних засобів та у зв'язку з відсутністю бюджетного фінансування вугледобувних підприємств з 2015 по 2016 рік стан справ на державних підприємствах вугільної галузі погіршився.
- (35) Після аварії, яка сталася у березні 2017 року на виробничому підрозділі «Шахта «Степова» державного підприємства «Львіввугілля» з груповим нещасним випадком із смертельними наслідками, унаслідок якої смертельно травмовано 8 працівників і 28 осіб отримали травми різного ступеня важкості. За результатами роботи двох Урядових комісій, що створені розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 03.03.2017 р. № 146-р, Кабінетом Міністрів України було прийнято рішення Міністерству енергетики та вугільної промисловості України розробити та подати до Міністерства фінансів України пропозиції щодо внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік», в яких передбачити видатків бюджету у сумі 200 000,0 тис. грн на охорону праці, зокрема на придбання засобів індивідуального та колективного захисту.
- (36) У липні 2017 року до Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» було внесено зміни щодо виділення Міненерговугілля бюджетних коштів у розмірі 100 млн грн на поліпшення стану охорони праці та промислової безпеки за бюджетною програмою КПКВК 1101160 «Заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах», кошти Міненерговугілля спрямувало на державні вугледобувні підприємства для придбання засобів індивідуального захисту.
- (37) Законом України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» за вищезазначеною бюджетною програмою Міненерговугілля були визначені видатки у розмірі 100 млн грн, у тому числі: за КЕКВ 2610 «Субсидії на поточні трансферти підприємствам» (установам, організаціям) - 20 млн грн та за КЕКВ 3210 «Капітальні трансферти

підприємствам (установам, організаціям)» 80 млн гривень, які планувалося витрати на засоби індивідуального та колективного захисту.

(38) Державна допомога надається вугледобувним підприємствам державної форми власності на підставі аналізу забезпечення вугледобувних підприємств засобами індивідуального та колективного захисту, розрахунків планового списання засобів індивідуального та колективного захисту протягом попереднього року та ускладнюючих виробничих умов кожного відокремленого підрозділу державних підприємств та самостійних шахт та визначено критерії (коефіцієнти) згідно з пунктом 4 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 року № 398, зокрема:

- коефіцієнти К1-К4 визначені за критеріями: категорійності шахт за газом метаном; небезпечності шахт за раптовими викидами вугілля та газу; небезпечності шахт за самозайманням вугілля;
- небезпечності шахт за вибухами вугільного пилу, наведено у додатку. Коефіцієнт К5 (забезпечення приладами контролю) та коефіцієнт К6 (забезпечення засобами індивідуального захисту (далі - 313), а саме саморятівниками) визначено з урахуванням забезпеченості.

(39) Державна допомога надається на 9 державних вугледобувних підприємств, що підпорядковані Міненерговугілля:

- державне підприємство «Львіввугілля»;
- державне підприємство «Селидіввугілля»;
- державне підприємство «Мирноградвугілля»;
- державне підприємство «Шахтоуправління «Південнодонбаське № 1»;
- публічне акціонерне товариство «Лисичанськвугілля»;
- державне підприємство «Волиньвугілля»;
- державне підприємство «Первомайськвугілля»;
- державне підприємство «Торецьквугілля»;
- державне підприємство «Шахта ім. М.С. Сургая».

(40) Через скрутний стан вугледобувних підприємств, які не в змозі в повному обсязі забезпечувати фінансування заходів із створення безпечних та безаварійних умов праці шахтарів за рахунок власних коштів вугледобувні державні підприємства потребують постійної державної підтримки.

(41) Заходи з охорони праці державних вугледобувних підприємств, у тому числі придбання засобів індивідуального та колективного захисту, потребують безперервного фінансування у зв'язку з постійним наближенням та закінчення термінів придатності засобів індивідуального та колективного засобів, тощо, а також заміна морально застарілого обладнання для забезпечення безпечних та належних умов праці на державних вугледобувних підприємствах.

4. Щодо запитуваної інформації листом Антимонопольного комітету України від 15.11.2018 № 500-29/02-152.

(42) Функціонування державних вугледобувних підприємств, що отримують державну допомогу є частиною плану забезпечення доступу до запасів вугілля, основою для якого є розробка ними щорічної Програми розвитку гірничих робіт, яка визначає виробничий потенціал кожного підприємства, який стимулюватиме видобуток якісного вугілля з найнижчими показниками зольності.

- (43) Виробничий потенціал відображає гірничо-геологічні, технічні та господарсько-економічні умови функціонування вугледобувного підприємства та містить:
- i) Природний потенціал — наявність балансових і промислових запасів вугілля з певним рівнем якості та напрямками використання:
 - балансові запаси вугілля, зокрема - промислові;
 - якість, рівень зольності видобутого вугілля;
 - напрями використання: марочна приналежність та споживче призначення (енергетичне, коксівне).
 - ii) Технологічний потенціал — наявність умов і ресурсів, що дозволяють з мінімальними витратами вийняти запаси вугілля з надр та переробити до стадії готової продукції. Технологія ведення гірничих робіт залежить від гірничо-геологічних умов залягання корисних копалин:
 - глибина розробки пластів;
 - кут падіння;
 - кількість пластів, що розробляється;
 - середньодинамічна потужність пластів;
 - категорійність шахт за рівнем (небезпеки) викидів газу (метану), пилу.
 - категорійність шахт за самозаймистістю та гірничими ударами;
 - продуктивність пластів;
 - довжина гірничих виробок, що підтримуються.
 - iii) Технічний потенціал - технічна забезпеченість виробничого процесу найбільш прогресивними засобами праці:
 - кількість працюючих очисних вибоїв, з урахуванням комплексно- механізованих;
 - кількість лав, які планується відпрацювати у наступному році, з урахуванням комплексно-механізованих;
 - кількість лав, що потребують підготовки для введення у дію у наступному за звітним році, з урахуванням комплексно-механізованих;
 - наявність та відсоток використання обладнання та ін.
 - iv) Організаційний потенціал - наявність просторових і часових умов для забезпечення взаємодії елементів виробничого процесу, які залежать від параметрів та рівня використання природного, технологічного та технічного потенціалу підприємства:
 - навантаження на очисні вибої;
 - оснащення робочих місць засобами праці;
 - рівень механізації виробництва та ін.
 - v) Соціально-економічний потенціал - це наявність соціальних та економічних умов для отримання максимального ефекту від використання природних, трудових, матеріальних та інших ресурсів.
- (44) На підставі показників програми розвитку гірничих робіт на поточний рік підприємствами обчислюються економічні показники роботи вугледобувних підприємств на наступний рік, які ґрунтуються на аналізі виробничих можливостей з урахуванням залучення резервів щодо збільшення обсягу видобутку вугілля та покращення техніко-економічних показників вугледобувних підприємств.
- (45) Державна допомога, яка спрямовується на заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах, не впливає на фінансовий результат, оскільки спрямовується на фінансування профілактичних заходів з охорони праці, виконання загальнодержавної, галузевих та регіональних програм поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, інших державних програм, спрямованих на запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням.

- (46) Розмір допомоги на охорону праці не впливає на формування цін на вугілля.
- (47) Особливістю реалізації вітчизняної цінової політики у вугільній сфері є те, що вона законодавчо базується на ринковому ціноутворенні, але поєднана з елементами державного регулювання (встановлення фіксованої ціни на енергетичне вугілля для постачання його на генеруючі компанії).
- (48) Ціна натурального палива (вугілля, газ, мазут), зокрема для енергетичного вугілля, визначається відповідно до розділу III «Розрахунок прогнозованої ціни та платежу Виробникам, які працюють за ціновими заявками» Порядку формування прогнозованої оптової ринкової ціни електричної енергії, затвердженому постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 03.03.2016 № 289 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23.03.2016 за № 428/28558.
- (49) Державні вугледобувні підприємства є опосередкованими учасниками ринку електроенергії, оскільки прямих договорів з генеруючими компаніями не мають.
- (50) Зважаючи на зазначене, ціни на сортове вугілля, вугілля для коксування, вугілля для теплових електростанцій та інших споживачів - визначаються покупцем і постачальником (і прописуються) у договорах про продаж вугілля суб'єктами господарювання.
- (51) Ціна 1 тонни вугільної продукції при базових показниках якості визначається у додатках до договору постачання вугілля, які є невід'ємною складовою зазначеного договору. Вимоги щодо якості та асортименту вугілля, що поставляється, виписуються у договорі. При цьому ціна встановлюється за договором сторін за 1 тону вугільної продукції без ПДВ з врахуванням або без врахуванням знижок (надбавок) за якість продукції.
- (52) Якщо фактична якість вугілля відрізняється від базової, ціна тонни вугілля визначається з врахуванням надбавок та знижок. Розмір знижок або надбавок зазначається у договорі.

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (53) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (54) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

- (55) Разом з тим, відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) цієї Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Союзу.
- (56) Статтею 5 Регламенту Ради ЄС 1407/2002 (No 1407/2002 of 23 July 2002 on State aid to the coal industry) (далі – Регламент Ради ЄС 1407/2002) визначено:
1. Допомога для доступу до запасів вугілля:

держави-члени можуть, відповідно до пунктів 2 та 3, надавати допомогу підприємству, призначеному спеціально для виробничих одиниць або до групи виробничих одиниць, тільки якщо допомога сприяє збереженню доступу до запасів вугілля. А виробнича одиниця може отримувати допомогу лише за однією з категорій, а саме: допомогу, призначену для покриття початкових інвестиційних витрат та допомогу, що спрямовується для покриття поточних виробничих витрат. Відсутнє поєднання таких видів державної допомоги.
 2. Допомога, призначена для покриття початкових інвестиційних витрат, може бути визнана допустимою в разі, якщо вона відповідає умовам, викладеним у Статті 4 (с), (d) та (е), та виконуються такі умови:
 - (а) допомога повинна бути надана наявним виробничим одиницям, які не отримували допомогу згідно зі статтею 3 рішення Комісії ЄС № 3632/93/ ECSC або які отримали допомогу, змогли досягти конкурентної позиції по відношенню до цін на вугілля аналогічної якості із третіх країн;
 - (б) виробничі підрозділи складають операційний і фінансовий плани, які відображають, що допомога, надана цьому інвестиційному проекту, забезпечить економічну життєздатність цих виробничих одиниць;
 - (с) заявлена та фактично сплачена допомога не повинна перевищувати 30 % загальних витрат на відповідний інвестиційний проект, який дозволить виробничій одиниці стати конкурентоспроможною по відношенню до цін на вугілля аналогічної якості із третіх країн.
 3. Державна допомога, що спрямовується для покриття поточних виробничих витрат, визначається сумісною зі спільним ринком, у разі якщо вона відповідає умовам, викладеним у Статті 4 (b) - (е), та виконуються такі умови:
 - (а) функціонування відповідних вугледобувних підприємств або їх відокремлених підрозділів є частиною плану перспективного розвитку вугледобувних підприємств;
 - (б) державна допомога надається вугледобувним підприємствам або їх відокремленим підрозділам, які, з огляду на рівень та структуру виробничих витрат та обсяги видобутку вугілля місцевого походження згідно із планом перспективного розвитку вугледобувних підприємств, забезпечать позитивний фінансовий результат.

6. ВИЗНАЧЕННЯ НАЛЕЖНОСТІ ЗАХОДУ ПІДТРИМКИ ДО ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

2.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (57) Відповідно до статті 7 Гірничого закону України одним із принципів державної політики у гірничодобувній промисловості є державна підтримка гірничих підприємств.

- (58) Відповідно до статті 9 Гірничого закону України обсяги державної підтримки визначаються Державним бюджетом України на поточний рік.
- (59) Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.
- (60) Згідно зі статтею 1 Гірничого Закону України:
- гірниче підприємство - цілісний технічно та організаційно відокремлений майновий комплекс засобів і ресурсів для видобутку корисних копалин, будівництва та експлуатації об'єктів із застосуванням гірничих технологій (шахти, рудники, копальні, кар'єри, розрізи, збагачувальні фабрики тощо);
 - шахта - гірниче підприємство з видобування корисних копалин (вугілля, солей тощо) підземним способом.
- (61) Отже, за наведених умов отримувачі підтримки – підприємства, що здійснюють видобування вугілля, які є суб'єктами господарювання у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

- (62) Механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті за бюджетною програмою КПКВК 1101160 «Заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах», визначений Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 р. № 398.
- (63) Пунктом 16 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» встановлено, що ресурси держави – рухоме і нерухоме майно, кошти державного бюджету, інші кошти, що є об'єктом права державної власності, земля та інші природні ресурси, що є об'єктами права власності Українського народу, бюджети фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, щодо яких здійснюється державний нагляд або якими управляють чи розпоряджаються органи влади.
- (64) Отже, покриття витрат з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах, здійснюється за рахунок ресурсів держави у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2.3. Створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (65) Повідомлена підтримка спрямована на покриття витрат з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах, тобто підтримка спрямована на окремих суб'єктів господарювання, які відповідно провадять окремі види господарської діяльності.

- (66) Зазначена підтримка підприємств, що здійснюють видобуток вугілля, від звичайних витрат, які б здійснював суб'єкт господарювання, що провадить аналогічну господарську діяльність за звичайних ринкових умов, тобто без втручання держави.

2.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (67) Як зазначено вище, підприємства, що здійснюють видобуток вугілля, отримують переваги в результаті надання повідомленої підтримки, що відповідно покращить їх конкурентну позицію, порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність, та які не отримують такої підтримки. Отже, повідомлена підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

2.5. Віднесення повідомленої фінансової підтримки до державної допомоги

- (68) Враховуючи викладене, повідомлена підтримка підприємств, що здійснюють видобуток вугілля за рахунок ресурсів держави, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для провадження окремих видів господарської діяльності, є державною допомогою у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

7. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ

- (69) На підставі наведеного, а також інформації та документів, отриманих під час розгляду справи, отримувачі підтримки, а саме державні вугледобувні підприємства, здійснюють діяльність на ринку видобування кам'яного вугілля.
- (70) Державна допомога, про яку зазначено в Повідомленні, надається на підставі Гірничого закону України та бюджетної програми КПКВК 1101160 «Заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах», яка передбачена Законом України «Про Державний бюджет України на 2018 рік».
- (71) Відповідно до частини четвертої статті 35 Бюджетного кодексу України, якщо бюджетний запит передбачає надання державної допомоги суб'єктам господарювання за рахунок державного бюджету у будь-якій формі, головні розпорядники бюджетних коштів додають до бюджетного запиту копію рішення Уповноваженого органу з питань державної допомоги, прийнятого за результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу або справи про державну допомогу відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», або письмово повідомляють про їх звільнення від обов'язку повідомлення про нову державну допомогу з посиланням на положення зазначеного Закону та нормативно-правові акти, якими встановлені відповідні умови для звільнення.
- (72) Антимонопольний комітет України, як уповноважений орган у сфері контролю державної допомоги, не оцінював бюджетні програми, затверджені Законом України «Про Державний бюджет України на 2018 рік», та порядки використання коштів Державного бюджету за цими бюджетними програмами як заходи нової державної допомоги, оскільки зазначеною вище нормою їх погодження при формуванні Державного бюджету на 2018 рік не вимагалось, а отже, заходи підтримки господарської діяльності, передбачені Законом України «Про Державний бюджет

України на 2018 рік», не потребують повідомлення Комітету як нова державна допомога.

- (73) Крім того, згідно зі статтею 20 Бюджетного кодексу України:
- на рівні державного бюджету у бюджетному процесі застосовується програмно-цільовий метод;
 - особливими складовими програмно-цільового методу у бюджетному процесі є бюджетні програми, відповідальні виконавці бюджетних програм, паспорти бюджетних програм, результативні показники бюджетних програм;
 - бюджетні програми формуються головними розпорядниками бюджетних коштів під час підготовки пропозицій до Бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету) та складання бюджетного запиту з урахуванням планів діяльності на середньостроковий період, прогнозних та програмних документів економічного й соціального розвитку;
 - програмно-цільовий метод у бюджетному процесі передбачає застосування середньострокового бюджетного планування, у рамках якого здійснюється складання Бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету).
- (74) Відповідно до пункту 40 частини першої статті 2 Бюджетного кодексу України паспорт бюджетної програми - документ, що визначає мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми відповідно до бюджетного призначення, встановленого законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), та цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів.
- (75) Пунктом 4 частини першої статті 2 Бюджетного кодексу України встановлено, що бюджетна програма - сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій.
- (76) Згідно з пунктом 15 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», програма державної допомоги - нормативно-правовий акт або сукупність актів, на підставі яких певним категоріям суб'єктів господарювання передбачається надання державної допомоги впродовж певного або невизначеного періоду у визначеному або невизначеному розмірі.
- (77) Відповідно до Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 14.01.2008 № 19), зареєстрованих у Міністерстві юстиції України від 21.01.2003 за № 47/7368, встановлено, зокрема, що мета бюджетної програми відображає цілі, яких необхідно досягти при виконанні бюджетної програми у середньостроковому періоді, відповідає пріоритетам державної політики у відповідній сфері, визначеним нормативно-правовими актами, та спрямована на досягнення стратегічних цілей головного розпорядника бюджетних коштів. Мета повинна бути чіткою, реальною та досяжною.
- (78) Враховуючи викладене, пріоритети державної політики у вугільній сфері визначені статтею 7 Гірничого закону України, а саме, одним із принципів державної політики у гірничодобувній промисловості є державна підтримка гірничих підприємств та статтею 9 зазначеного Закону України.

- (79) Крім того, державна підтримка вугледобувних підприємств за бюджетною програмою КПКВК 1101160 «Заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах» здійснюється щорічно, починаючи з 2002 року.
- (80) Отже, беручи до уваги положення статті 7 та статті 9 Гірничого закону України, який прийнятий до набрання чинності Законом у повному обсязі, а саме 06.10.1999, що передбачають державну підтримку гірничих підприємств, встановлено, що заходи підтримки, про які зазначається в Повідомленні, є **чинною державною допомогою**.
- (81) Згідно з положеннями статті 2 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» державна допомога є недопустимою для конкуренції, якщо інше не встановлено цим Законом.
- (82) Частиною першою статті 5 Закону встановлено, що державна допомога є допустимою, якщо надається з метою:
- забезпечення споживачів соціально важливими товарами за умови, що така допомога не є дискримінаційною стосовно місця походження товарів;
 - відшкодування шкоди особам, постраждалим унаслідок надзвичайних ситуацій техногенного чи природного характеру, згідно із законом.
- (83) Згідно з частиною першою статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» державна допомога може бути визнана допустимою, якщо вона надається для таких цілей:
- сприяння соціально-економічному розвитку регіонів, рівень життя в яких є низьким або рівень безробіття є високим;
 - виконання загальнодержавних програм розвитку або розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру;
 - сприяння окремим видам господарської діяльності або суб'єктам господарювання в окремих економічних зонах, за умови, що це не суперечить міжнародним договорам України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;
 - підтримки та збереження національної культурної спадщини, якщо вплив такої державної допомоги на конкуренцію є неістотним.
- (84) Враховуючи наведене, бюджетна програма КПКВК 1101160 «Заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах» має ознаки недопустимої державної допомоги відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».
- (85) Разом з тим статтею 267 Угоди встановлено, що Україна протягом трьох років із дати набрання чинності цією Угодою має, зокрема, прийняти національне законодавство про державну допомогу та створити незалежний у своїй діяльності орган, який матиме повноваження, необхідні для застосування в повному обсязі статті 262 цієї Угоди. Цей орган матиме повноваження дозволяти схеми державної допомоги та індивідуальні випадки надання допомоги відповідно до критеріїв, визначених у статтях 262 та 264 цієї Угоди, а також вимагати повернення державної допомоги, яка була надана незаконно. Будь-яка нова допомога, яка надається в Україні, має відповідати положенням статей 262 та 264 цієї Угоди протягом одного року з дати створення такого органу. Україна протягом п'яти років із дати набрання чинності цією Угодою має створити повний реєстр схем державної допомоги, яка надавалася до створення органу, та привести ці схеми допомоги у відповідність із критеріями,

визначеними у статтях 262 та 264 цієї Угоди, протягом строку не більше ніж сім років із дати набрання чинності цією Угодою.

- (86) Отже, Україна протягом п'яти років із дати набрання чинності цією Угодою має створити повний реєстр схем державної допомоги, яка надавалася до створення Уповноваженого органу, та привести ці схеми допомоги у відповідність із критеріями, визначеними у статтях 262 та 264 цієї Угоди, протягом строку не більше ніж сім років із дати набрання чинності цією Угодою.
- (87) Відповідно до пункту 18 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» чинна державна допомога - програма державної допомоги чи індивідуальна державна допомога, яка існувала на день набрання чинності цим Законом або щодо якої Уповноважений орган прийняв рішення про допустимість такої допомоги для конкуренції та строк дії якої ще не завершився.
- (88) Отже, Україна протягом не більше ніж семи років із дати набрання чинності цією Угодою має привести чинні схеми державної допомоги у відповідність із критеріями, визначеними у статтях 262 та 264 цієї Угоди.
- (89) Разом з тим відповідно до пункту 3 розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» чинна державна допомога, що існувала на день набрання чинності цим Законом, яка відповідно до рішення Уповноваженого органу визнана недопустимою для конкуренції, має бути приведена у відповідність із цим Законом у строк, визначений Уповноваженим органом, але не більш як протягом п'яти років із дня набрання чинності цим Законом.
- (90) Разом з тим відповідно до пункту 5 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 13.04.2011 № 398 бюджетні кошти за бюджетною програмою КПКВК 1101160 «Заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах» спрямовуються на придбання засобів колективного захисту (новітніх приладів, систем, засобів контролю за параметрами шахтної атмосфери та дегазації), засобів індивідуального захисту (ізолювальних та учбових саморятівників у комплекті з регенеративними патронами, головних акумуляторних світильників).
- (91) Отже державна допомога надається вугледобувним підприємствам у формі часткового покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції та для покриття початкових інвестицій.
- (92) Регламентом Ради ЄС 1407/2002 встановлені відповідні вимоги, за дотримання яких державна допомога у вугільній галузі для доступу до запасів вугілля, а саме: для покриття початкових інвестиційних витрат та для покриття поточних виробничих витрат, може бути визнана допустимою.
- (93) Регламент Ради ЄС 1407/2002 наразі втратив чинність, проте, враховуючи, що державна допомога, про яку йдеться в Повідомленні, є чинною державною допомогою, положення цього Регламенту можуть бути застосовані до умов надання такої державної допомоги.

- (94) Заходи державної допомоги, викладені в Повідомленні, підпадають під категорію державної допомоги, встановлену Регламентом Ради 1407/2002, доступ до запасів вугілля. Тому державна допомога за бюджетною програмою КПКВК 1101160 «Заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах» має оцінюватись як допомога для часткового покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції та для покриття початкових інвестицій.
- (95) Враховуючи викладене, державну допомогу у формі часткового покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції та для покриття початкових інвестицій, Міненерговугілля може надавати отримувачам державної допомоги (вугледобувним підприємствам) з урахуванням умов, передбачених Регламентом Ради ЄС 1407/2002.
- (96) На подання з попередніми висновками 19.04.2019 № 500-26.15/50-18-ДД/167-спр у справі № 500-26.15/50-18-ДД Міністерство енергетики та вугільної промисловості України листом вх. № 6-01/1001 від 25.01.2019 надало свої зауваження.
- (97) Міненерговугілля запропонувало вилучити такі умови:
- розмір допомоги на тону вугільного еквівалента не може спричинити зниження ціни на вугілля, ніж ціна імпортованого вугілля;
 - відсутність поєднання з державною допомогою для покриття початкових інвестиційних витрат із державною допомогою для покриття поточних виробничих витрат.
- (98) Проте вищезазначені пропозиції та зауваження не можуть бути враховані з огляду на те, що вони суперечать положенням Регламенту Ради 1407/2002.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2017 № 2-рп, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631 (із змінами, внесеними розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13.09.2018 № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за № 1337/32789), на підставі інформації, наданої Міністерством енергетики та вугільної промисловості України, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що державна допомога, яка надається Міністерством енергетики та вугільної промисловості України державним вугледобувним підприємствам у формі часткового покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції та для покриття початкових інвестиційних на підставі Гірничого закону України, бюджетної програми КПКВК 1101160 «Заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах» є **державною допомогою**.

2. Визнати, що державна допомога, яка надається Міністерством енергетики та вугільної промисловості України державним вугледобувним підприємствам у формі часткового покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції та для покриття початкових інвестиційних витрат на підставі Гірничого закону України,

бюджетної програми КПКВК 1101160 «Заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах» є **допустимою державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» внаслідок внесення Міністерством енергетики та вугільної промисловості України змін до умов її надання, шляхом дотримання наступних умов:

- 2.1. Державна допомога у формі часткового покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції:
- функціонування відповідних вугледобувних підприємств або їх відокремлених підрозділів є частиною плану перспективного розвитку вугледобувних підприємств;
 - державна допомога надається вугледобувним підприємствам або їх відокремленим підрозділам, які, з огляду на рівень та структуру витрат із собівартості товарної вугільної продукції та обсяги видобутку вугілля місцевого походження згідно із планом перспективного розвитку вугледобувних підприємств, забезпечать позитивний фінансовий результат;
 - державна допомога не перевищує різниці між передбачуваними витратами із собівартості товарної вугільної продукції та передбачуваними доходами за відповідний рік видобутку вугілля. Фактично надана допомога щороку коригується з урахуванням фактичних витрат та доходів до кінця року видобутку вугілля, наступного за роком, в якому надана допомога;
 - розмір державної допомоги на тонну вугільного еквівалента не повинен субсидіювати ціну реалізації вітчизняного вугілля порівняно з імпортованим вугіллям;
 - відсутність поєднання з державною допомогою для покриття інвестиційних витрат.

- 2.2. Державна допомога у формі покриття початкових інвестиційних витрат:
- вугледобувні підприємства або їх відокремлені підрозділи мають фінансовий план, в якому відображено, що допомога конкретного інвестиційного проекту забезпечить економічну життєздатність відповідних підрозділів;
 - обсяг витрат, які покриваються державною допомогою, не може перевищувати 30 % від загальної вартості відповідного інвестиційного проекту;
 - розмір державної допомоги на тонну вугільного еквівалента не повинен субсидіювати ціну реалізації вітчизняного вугілля порівняно з імпортованим вугіллям;
 - відсутність поєднання з державною допомогою для покриття операційних витрат.

3. Бюджетна програма КПКВК 1101160 «Заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах» має бути приведена у відповідність відповідність із Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» у строк, передбачений частиною третьою Розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.